

ศึกษาทักษะทางการเงินที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเงินในตัว
ของครูที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและอื่นๆ

โดย

นางสาวณัฐชยา สกุลพอง

รหัสนักศึกษา 6120313017

การศึกษาตามแนวทาง (สัมมนาการศึกษาเชิงประจักษ์)

เศรษฐศาสตร์มหัพัตติต (เศรษฐศาสตร์การเงิน)

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ปีการศึกษา 2562

ศึกษาทักษะทางการเงินที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการก่อกินตัวของครู ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและอื่นๆ

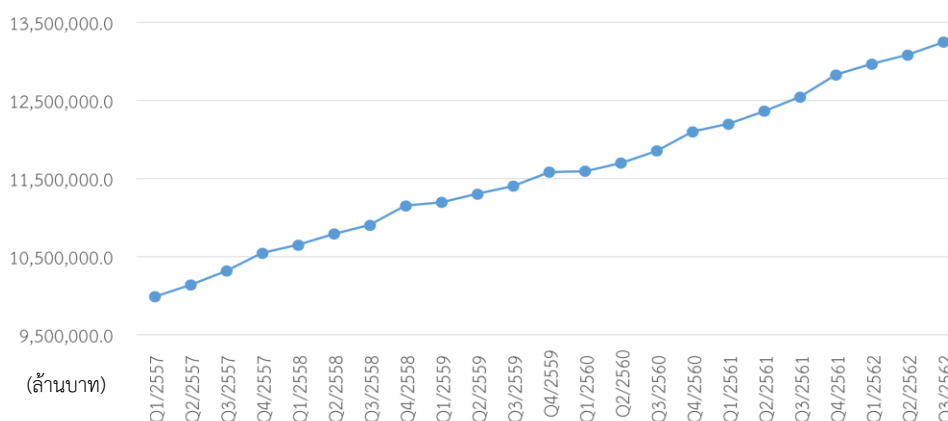
บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางการเงินและองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงินของครู รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะทางการเงินที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการก่อกินตัว โดยเป็นการแจกแบบสอบถามอ้างอิงตามชุดคำถามของ OECD ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Mean) ในส่วนของการวิเคราะห์เชิงปริมาณมีการใช้ Binary Logistic เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความน่าจะเป็นในการก่อกินตัว ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อกินตัว คือ เพศ (Sex) เพศหญิงมีความน่าจะเป็นในการก่อกินตัวมากกว่าเพศชาย และอายุ (Age) ในระหว่าง 22-34 ปี มีความน่าจะเป็นในการก่อกินตัวลดลง และทักษะทางการเงิน (FLS) เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยดังกล่าว พบว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความน่าจะเป็นของพฤติกรรมการก่อกินตัว กล่าวคือ ระดับทักษะทางการเงินที่สูงขึ้นจะช่วยลดโอกาสในการก่อกินตัวลง และเนื่องจากทักษะทางการเงินมีองค์ประกอบ 3 ด้าน จึงนำไปสู่การวิเคราะห์ด้วย Multinomial Logit เพื่อศึกษาว่า องค์ประกอบของทักษะทางการเงินด้านใดที่มีผลต่อพฤติกรรมการก่อกินตัว โดยทำการเทียบกับกลุ่มอ้างอิงด้วยกัน 2 กลุ่ม (Reference Group) กลุ่มแรก ซึ่งพบว่า ความรู้และพฤติกรรมทางการเงินที่มีผลต่อพฤติกรรมการก่อกินตัว

1. บทนำ

ในปัจจุบันคนไทยกว่า 21 ล้านคน หรือคิดเป็น 30% ของประชากรทั้งหมดมีหนี้ (ธนาคารแห่งประเทศไทยและสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2561) นอกจากนี้ตัวเลขหนี้สินครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในไตรมาส 3/2562 อยู่ที่ 79.1% ราว 13.239 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นกว่า 25% ในระยะเวลา 10 ปี และสูงเป็นอันดับ 2 ของเอเชีย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) ถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ เข้าให้การดูแลและช่วยเหลือมากขึ้นในการแก้ปัญหาดังกล่าว

ภาพที่ 1 ตัวเลขหนี้สินครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (Households debt to GDP)

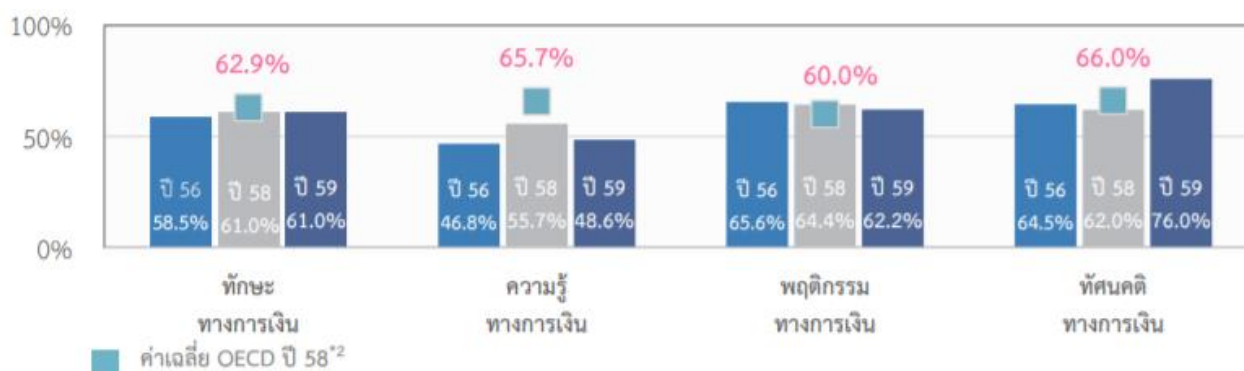

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยถือเป็นหนึ่งองค์กรหลักที่เข้ามาดูแลแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน โดยมีการกำหนด Debt Service Ratio (DSR) เพื่อเป็นเกณฑ์ในการวัดการก่อหนี้เกินตัว จากสัดส่วนภาระหนี้ต่อรายได้ โดยระบุว่าประชาชนควรมีการชำระหนี้ไม่เกิน 40% ของรายได้ต่อเดือน นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีการแบ่งการดูแลปัญหาหนี้ครัวเรือน ออกเป็น 3 มิติด้วยกัน หนึ่งในมิติที่ดำเนินการแก้ไข คือ มิติก่อนก่อหนี้ ที่ถือเป็นการลดการก่อหนี้โดยตรง โดยทำได้โดยการส่งเสริมความรู้และวินัยทางการเงินให้แก่ประชาชน ซึ่งมีงานวิจัยของสถาบันคีนันแห่งเอเชีย (2558) ระบุว่า ส่วนหนึ่งของการเกิดภาวะหนี้สินครัวเรือนที่สูงขึ้นนั้นเป็นผลมาจากที่ประชากรโดยส่วนใหญ่ในประเทศมีความรู้เรื่องทางการเงินอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ และการขาดวินัยทางการเงินของครัวเรือนเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถก่อให้เกิดปัญหาหนี้สินของภาคครัวเรือน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562)

จากผลการสำรวจของ OECD ที่ทำการสำรวจทักษะทางการเงินของประเทศสมาชิก 30 ประเทศ ค่าเฉลี่ยทักษะทางการเงินของคนไทยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 61% โดยคนไทยอ่อนด้านความรู้ทางการเงินที่สุด มีคะแนนอยู่ที่ 48.6% ถือว่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับด้านพฤติกรรมทางการเงินและด้านทัศนคติทางการเงิน สูงกว่าค่าเฉลี่ยเพียงเล็กน้อยที่ 62.2% และ 76% ตามลำดับ

ภาพที่ 2 ค่าเฉลี่ยทักษะทางการเงินของคนไทย

ที่มา OECD : The Organization for Economic Co-Operation and Development

กลุ่มอาชีพที่มีการก่อกวนในสัดส่วนที่สูง พบว่า กลุ่มอาชีพนั้น คือ อาชีพข้าราชการครู โดย 80% ของครูทั่วประเทศ มีหนี้เฉลี่ยต่อรายไม่ต่ำกว่ารายละ 3 ล้านบาท รวมทั้งสิ้นราว 1.1 ล้านล้านบาท ซึ่งคิดเป็น 16% ของมูลหนี้ทั้งประเทศ โดยแหล่งกู้ยืมที่สำคัญ คือ เป็นหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูถึงประมาณ 7 แสนล้านบาท (ศูนย์ประสานงานการแก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2563) จะเห็นได้ว่า สหกรณ์ถือเป็นแหล่งกู้ยืมที่ครูมีการกู้ยืมกันมากที่สุด การที่จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและปริมาณเงินในระบบที่มีจำนวนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ จึงเป็นช่องทางให้ทั้งเงินกู้และวงการค้าหนี้มีการขยายออกไปอย่างมากแทบจนเกินกำลังของผู้กู้ (สิริลยา, 2554)

ปัญหาพฤติกรรมก่อกวนนี้เกินตัวของครูได้มีบทบาทที่กระทบต่อการทำงานของครูเอง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ เพราะต้องใช้เวลาไปกับการหาเงินมาใช้หนี้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนเท่าที่ควร (พิชชากร, 2550) จุดเริ่มต้นของหนี้ครู ส่วนใหญ่มาจากการก่อกวนที่ไม่จำเป็นอย่างหนี้ที่นำมาใช้อุปโภคบริโภคในครัวเรือน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วการก่อกวนเหล่านี้ก็มาจากการขาดการวางแผนทางการเงิน หรือความรู้ความเข้าใจในการบริหารเงินที่คลาดเคลื่อน นำไปสู่ภาระหนี้ที่มากเกินไปจนกว่าจะบริหารจัดการได้ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2552)

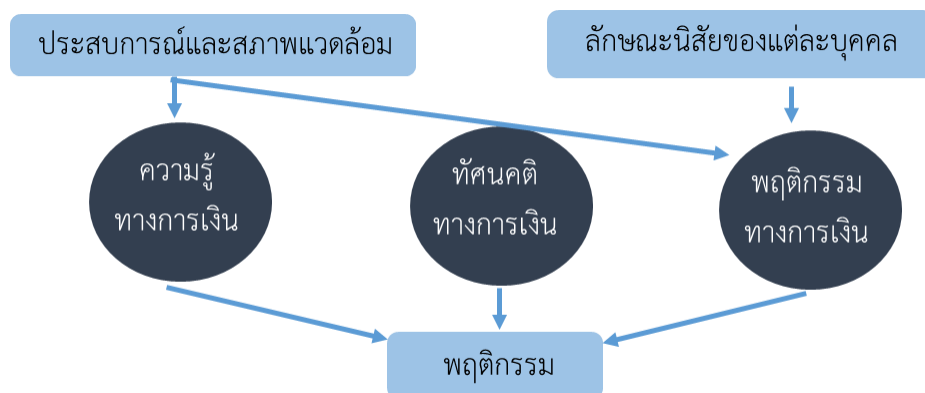
ดังนั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการขาดทักษะทางการเงินและการก่อกวนนี้เกินตัวของครู จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางการเงินของครูไทยในแต่ละด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน ทัศนคติทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงิน เพื่อทราบถึงข้อมูลทักษะทางการเงินของครู รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะทางการเงินที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมก่อกวนนี้เกินตัว นอกจากนี้ยังศึกษาว่าทักษะทางการเงินด้านใดที่มีผลกระทบต่อการก่อกวนนี้เกินตัวของครูไทยที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและอื่นๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาไปยังข้าราชการครูเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ

2. ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษานี้จะอ้างอิงกรอบแนวคิดทักษะการเงินตามหลักการขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) แบ่งเป็นทักษะ 3 ด้าน

1. ความรู้ทางการเงิน (financial knowledge) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจ แนวความคิดที่เกี่ยวกับการเงิน และสามารถให้ความเข้าใจเหล่านี้ในการตัดสินใจที่มีประสิทธิผล เพื่อมีความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน
2. พฤติกรรมทางการเงิน (financial behavior) หมายถึง พฤติกรรมในการบริหารเงิน การตัดสินใจทางการเงิน การกู้ยืมเงิน การออม และการวางแผนรายรับ-รายจ่ายทางการเงิน
3. ทศนคติทางการเงิน (financial attitude) หมายถึง แนวคิดด้านการเงิน การออม และการใช้เงินรายงาน

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดทักษะทางการเงิน สอดคล้องกับ OECD และธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่มา : Measuring financial capability : an exploratory study, Financial Services Authority (2005)

2.1 ทักษะการเงิน

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ทักษะทางการเงินได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีงานวิจัยจำนวนมากที่ทำการศึกษาทักษะทางการเงิน โดยส่วนใหญ่จะเป็นการวัดทักษะทางการเงินเพื่อดูองค์ความรู้ทางการเงินในภาพรวมของคนในประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ผลการสำรวจทักษะการเงินไทย เพื่อชี้วัดระดับทักษะทางการเงินของคนไทย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559) ซึ่งมีงานวิจัยจำนวนมากนักที่มีการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันออกไป เช่น การศึกษาทักษะทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตลุ่มน้ำปากพนัง (ปานแก้วตา, 2561) โดยงานวิจัยที่ได้กล่าวไปข้างต้น ล้วนแล้วแต่ใช้แบบสอบถามอ้างอิงตามชุดของ OECD ทั้งสิ้น และมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

ทักษะทางการเงินยังถูกนำมาใช้ศึกษาความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอื่นๆ อย่างงานวิจัยของวิศกรณ์ (2557) และวิศกรณ์ (2558) ได้ทำการวัดระดับทักษะทางการเงินกับการมีส่วนร่วมในตลาดทุน และการวัดระดับทักษะทาง

การเงินกับการออมเงินเพื่อการเกษียณ โดยใช้แบบจำลอง Binary & Multinomial Logistic เข้ามาใช้ในการศึกษาถึงบทบาทของทักษะทางการเงินในด้านต่างๆ ว่ามีผลต่อความน่าจะเป็นของการมีส่วนร่วมในตลาดทุน/การออมเพื่อการเกษียณอย่างไร

2.2 พฤติกรรมการก่อหนี้และพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว

จากงานวิจัยของจักรพงษ์ (2562) พบว่า ผู้มีภาระหนี้สินมากที่สุด คือ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่เป็นเพศหญิงที่สมรสแล้ว โดยแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สิน จำเป็นต้องเกิดจากการสร้างเสริมวินัยทางการเงินให้แก่สมาชิก หารายได้เสริม รวมถึงปรับโครงสร้างหนี้ตามความจำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของธนาकरแห่งประเทศไทย (2562) พบว่า ความรู้ทางการเงินและวินัยทางการเงิน เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของปัญหาหนี้ครัวเรือนไทย

จากงานวิจัยที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว อย่างเช่น งานวิจัยของกันต์ (2552) ระบุว่า การขาดการวางแผนทางการเงิน หรือความรู้ความเข้าใจในการบริหารเงินที่คลาดเคลื่อน เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการก่อหนี้สินเกินตัว โดยพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัวมักถูกพิจารณาโดยการคำนวณ Debt Service Ratio ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยของธนาकरแห่งประเทศไทย (2557) และ ลลิตา (2559) มีการใช้ Debt Service Ratio เพื่อใช้วัดภาระในการชำระหนี้ของครัวเรือน พร้อมระบุว่า ค่า DSR ถือเป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญที่สุดในการประเมินเสถียรภาพของครัวเรือน ซึ่งครัวเรือนที่มีภาระรายจ่ายในการชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยรวมกันมากกว่าร้อยละ 40 ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ถือว่าครัวเรือนได้เข้าสู่ระดับความเปราะบาง และมีโอกาสผิดนัดชำระหนี้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

2.3 ทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว

ทักษะการเงินถือเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้ จากงานวิจัยของ Lusardi et al. (2010) พบว่า ทักษะทางการเงินส่งผลต่อการตัดสินใจกู้ยืม คนที่มีทักษะทางการเงินในระดับต่ำ มักก่อปัญหาหนี้สินได้มากกว่าคนที่มึระดับทักษะการเงินในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Angela C. (2019) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ของทักษะทางการเงินที่มีผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม นอกจากนี้มีงานวิจัยที่มีการศึกษาความแตกต่างของระดับทักษะทางการเงินต่อพฤติกรรมการก่อหนี้ อย่างเช่น งานวิจัยของ Bahovec V. (2015) ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีทักษะทางการเงินในระดับต่ำส่งผลต่อการก่อพฤติกรรมการก่อหนี้มากกว่าคนที่มึระดับทักษะทางการเงินในระดับปานกลางและระดับสูง

ทักษะการเงินไม่เพียงแต่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เพียงเท่านั้น แต่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการก่อหนี้ที่เกินตัวอีกด้วย อย่างงานวิจัยของ Lusardi, A. & Tufano, P. (2008) พบว่า การมีทักษะการเงินในระดับต่ำ ส่งผลให้เกิดการก่อหนี้ที่เกินตัว นอกจากนี้ทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัวแล้ว มีงานวิจัยของ Sevim, Temizel dan. Sayilir (2012) พบว่า ความรู้ทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัวอย่างมีนัยสำคัญในทิศทางตรงกันข้ามด้วยเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อการก่อหนี้เกินตัว ได้แก่ อายุ และสถานภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณ์กวินท์ (2561) ผลการศึกษาพบว่า นอกจากอายุและสถานภาพที่

ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัวแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆ เช่น เพศ เงินได้ ระดับการศึกษา และความรู้ทางการเงิน มีความสัมพันธ์ ในทิศทางตรงกันข้ามกับการมีหนี้เกินตัว

จากการทบทวนวรรณกรรมจึงสังเกตเห็นช่องว่างในงานวิจัยที่ว่า งานวิจัยในประเทศไทยยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาทักษะการเงินของครู ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาทักษะทางการเงินของครู นอกจากนี้งานวิจัยในประเทศไทยที่ทำการศึกษเกี่ยวกับทักษะทางการเงินกับครูเรือนไทยที่มีหนี้เกินตัวมีเพียงงานวิจัยของภรณ์กวินท์ (2561) ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูล Secondary Data ในการศึกษา แต่ยังไม่ม้งงานวิจัยที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะทางการเงินต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัวในรูปแบบของ Primary Data ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะทางการเงินต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัวของข้าราชการครู เพื่อให้ทราบข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการได้แม่นยำมากยิ่งขึ้น

3.วิธีการศึกษา

การศึกษาทักษะทางการเงินที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัวของครูที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและอื่นๆ ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ไปยังข้าราชการครูที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั่วประเทศ ซึ่งการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้จะใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยแบ่งพื้นที่ประเทศเป็น 5 ภาค จากนั้นทำการสุ่มภาคละ 2 จังหวัด จากประชากรข้าราชการครูที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูไทย จำนวน 364,275 คน โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 309 ตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งมีระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และ มีความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ของค่าพารามิเตอร์จากการสุ่มตัวอย่างที่ร้อยละ 5 โดยรูปแบบในการเก็บแบบสอบถาม คือ การเก็บแบบทั้งแบบ Offline และ Online ภายในกรอบระยะเวลา 2 เดือน (มิถุนายน 2563 – สิงหาคม 2563)

3.1 การออกแบบสอบถาม

แบบสอบถาม ประกอบไปด้วย 2 ส่วน โดยส่วนที่ 1 จะเป็นการสอบถามถึงข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลด้านหนี้สิน โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด ภูมิภาค และในส่วนที่ 2 จะเป็นการสอบถามถึงข้อมูลในส่วนของทักษะทางการเงิน โดยแบ่งเป็น ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน โดยชุดคำถามและเกณฑ์ประเมินทักษะทางการเงิน สอดคล้องกับชุดคำถามมาตรฐานของ OECD ที่ใช้ในการสำรวจทักษะทางการเงินปี 2559 ซึ่งมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 21 คะแนน ประกอบไปด้วย คะแนนด้านความรู้ทางการเงิน 7 คะแนน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน 9 คะแนน และด้านทัศนคติ ทางการเงิน 5 คะแนน

ตารางที่ 1 ตารางแสดงชุดคำถาม

ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)
1. การหาร (ไม่คิดคะแนน)	1. ตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้	1. ท่านมีความสุขในการใช้เงิน มากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต
2. มูลค่าของเงินตามกาลเวลา	2. เลือกวิธีการออมที่เหมาะสม	2. ฉันมีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต
3. จำนวนดอกเบี้ยสินเชื่อ	3. ไตร่ตรองก่อนซื้อ	3. มีเงินต้องรีบใช้
4. จำนวนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก	4. ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา	
5. จำนวนดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น	5. ดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด	
6. นิยามเงินเพื่อ	6. ตั้งเป้าหมายระยะยาว	
7. ความเสี่ยงและผลตอบแทน	7. เปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ	
8. การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน	8. ไม่กู้เมื่อเงินไม่พอใช้	

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (2559)

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ในการแสดงผล รวมถึงสัดส่วนร้อยละของคะแนนเต็มเพื่อให้ทราบระดับคะแนนของทักษะการเงินด้านต่างๆ และแสดงผลการตอบถูกและผิดมากที่สุด เพื่อที่จะสามารถทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาในด้านต่างๆอย่างไร รวมถึงการแสดงผลระดับความแตกต่างของคะแนนสูง-ต่ำ เพื่อพิจารณาระดับความเหลื่อมล้ำของคะแนนทักษะทางการเงินในแต่ละด้าน นอกจากนี้มีการพิจารณาการกระจายตัวคะแนนทักษะทางการเงินของครู เพื่อทราบถึงการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ปานกลาง หรือต่ำ

3.2.2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน

การแสดงผลความสัมพันธ์ของทักษะทางการเงินที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการก่อก่อนนี้เกินตัว โดยใช้การ Run Regression เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ว่าทักษะทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อก่อนนี้และทักษะทางการเงินด้านใดที่ส่งผลกระทบต่อการก่อก่อนนี้เกินตัว โดยแบ่งเป็น 2 แบบจำลอง

สมมติฐานที่ 1 : ทักษะทางการเงินมีผลต่อความน่าจะเป็นต่อการก่อก่อนนี้เกินตัว

การทดสอบสมมติฐานจะใช้วิธีการ Binary Logistic โดยให้แบบจำลอง Y เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อหาค่าความน่าจะเป็นที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเกิดขึ้น ซึ่งแทน $P(y = 1)$ ความน่าจะเป็นที่ผู้ตอบก่อก่อนนี้เกินตัว และ $P(y = 0)$ ความน่าจะเป็นที่ผู้ตอบไม่ก่อก่อนนี้เกินตัว โดยการศึกษาจะใช้เกณฑ์การวัดความแปรปรวนตามงานวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย (2557) โดยใช้ค่า DSR เท่ากับ 40% ถือเป็นระดับมีความสำคัญต่อความกังวลใจในการชำระหนี้ของครัวเรือนไทย มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาพฤติกรรมที่ถือเป็นพฤติกรรมการก่อก่อนนี้เกินตัว

โดยตัวแปรอิสระ (X) คือ ทักษะทางการเงิน (FLS) และปัจจัยส่วนบุคคลต่างๆ ได้แก่ เพศ (Sex) อายุ (Age) การศึกษา (Edu) โดยผลการศึกษางานวิจัยต่างๆ พบว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเป็นลบกับพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว (Angela C.,2019 และ Vlasta Bahovec,2015) ในส่วนปัจจัยส่วนบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sebastian Barnes and Gerry Young (2003) ที่พบว่า อายุ (Age) และรายได้ (Lnc) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับพฤติกรรมการก่อหนี้ของครัวเรือนในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของภรณ์กวินท์ (2561) ที่พบอีกว่า นอกจากอายุและรายได้ ยังมีระดับการศึกษา (Edu) ที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเป็นลบกับพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว สามารถสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัวทั้งหมด

สมมติฐานที่ 2 : ทักษะทางการเงินด้านใดด้านหนึ่ง มีผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว

การทดสอบสมมติฐานจะใช้วิธีการ Multinomial Logistic Regression โดยศึกษาทักษะทางการเงินด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว (Reference group) โดยเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมการก่อหนี้สินใดๆเลย และกลุ่มที่มีพฤติกรรมการก่อหนี้สินแต่ไม่เกินตัว

โดยตัวแปรอิสระ (X) คือ ความรู้ทางการเงิน (FK) พฤติกรรมทางการเงิน (FB) และทัศนคติทางการเงิน (AT) โดยผลการศึกษางานวิจัยต่างๆ เช่น งานวิจัยของภรณ์กวินท์ (2561) พบว่า ความรู้ทางการเงิน (FK) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการมีหนี้เกินตัว และผลการศึกษางานวิจัยของ Sevim, Temizel dan. Sayilir (2012) พบว่า ทิศทางความสัมพันธ์ของทัศนคติทางการเงิน (AT) และพฤติกรรมทางการเงิน (FB) กับพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัวในทิศทางตรงกันข้าม

4. ผลการศึกษา

4.1 การพิจารณาลักษณะข้อมูลของประชากรโดยทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 22-34 ปีและ 46-54 ปี และมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด ในด้านภูมิภาคที่ทำงานพบว่าอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด รองลงมาคือกรุงเทพมหานครและภาคกลางตามลำดับด้านพฤติกรรมการก่อหนี้แบ่งเป็น มีหนี้เกินตัวร้อยละ 68 มีหนี้แต่ไม่เกินตัวร้อยละ 25 และไม่มีหนี้ร้อยละ 7

4.2 การพิจารณาด้วยคะแนนเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์ระดับทักษะทางการเงินในภาพรวม

4.2.1 การพิจารณาด้วยคะแนนเฉลี่ย โดยเปรียบเทียบกับระดับคะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินปี 2559

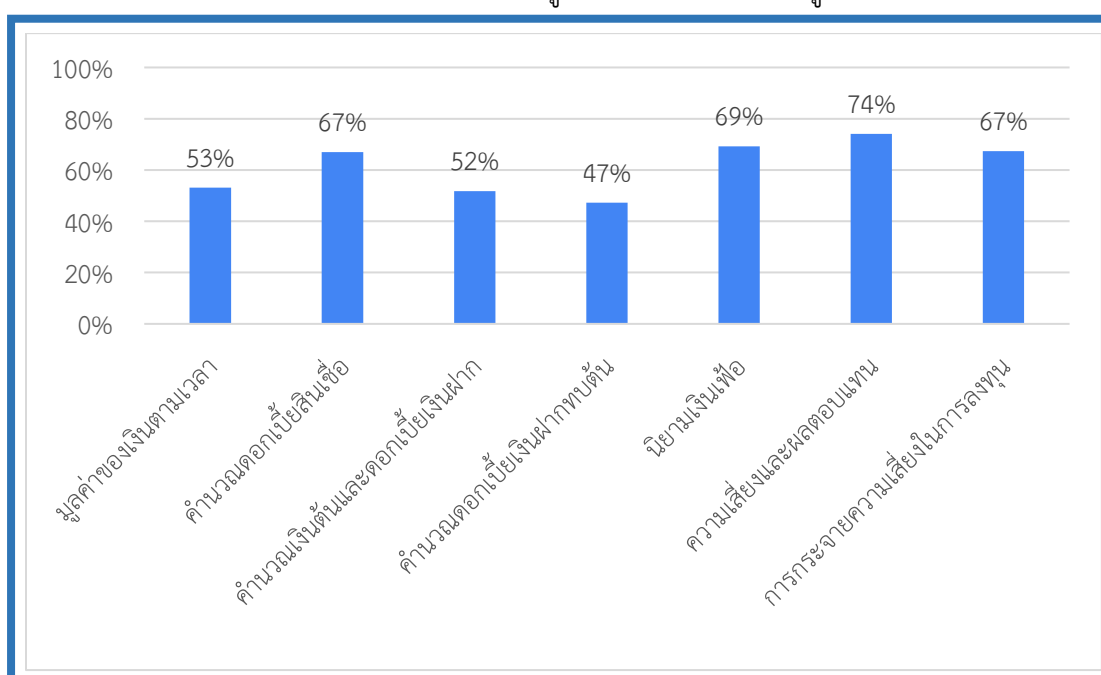
จากผลการศึกษา ค่าเฉลี่ย (Mean) ของทักษะทางการเงิน และองค์ประกอบของทักษะทางการเงินในแต่ละด้าน เมื่อทำการเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของทักษะทางการเงินของประชากรไทยที่ทำการสำรวจโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (2559) พบว่า ในภาพรวมจะไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทักษะทางการเงินมากนัก หากพิจารณาในรายละเอียดในแต่ละด้านของทักษะทางการเงิน โดยสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดของคะแนนระดับทักษะทางการเงินและองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน

ด้านที่วัด (คะแนนเต็ม)	Mean	ร้อยละคะแนนเฉลี่ย (ผลการศึกษา)	Min	Max	ร้อยละคะแนนเฉลี่ย (ธนาคารแห่งประเทศไทย)
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	4.4	63.8	0	7	48.6
พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	5.2	58.3	1	8	62.2
ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)	3.8	75.1	1	5	76.0
ทักษะทางการเงิน (21 คะแนน)	13.4	64.1	4	19	61.0

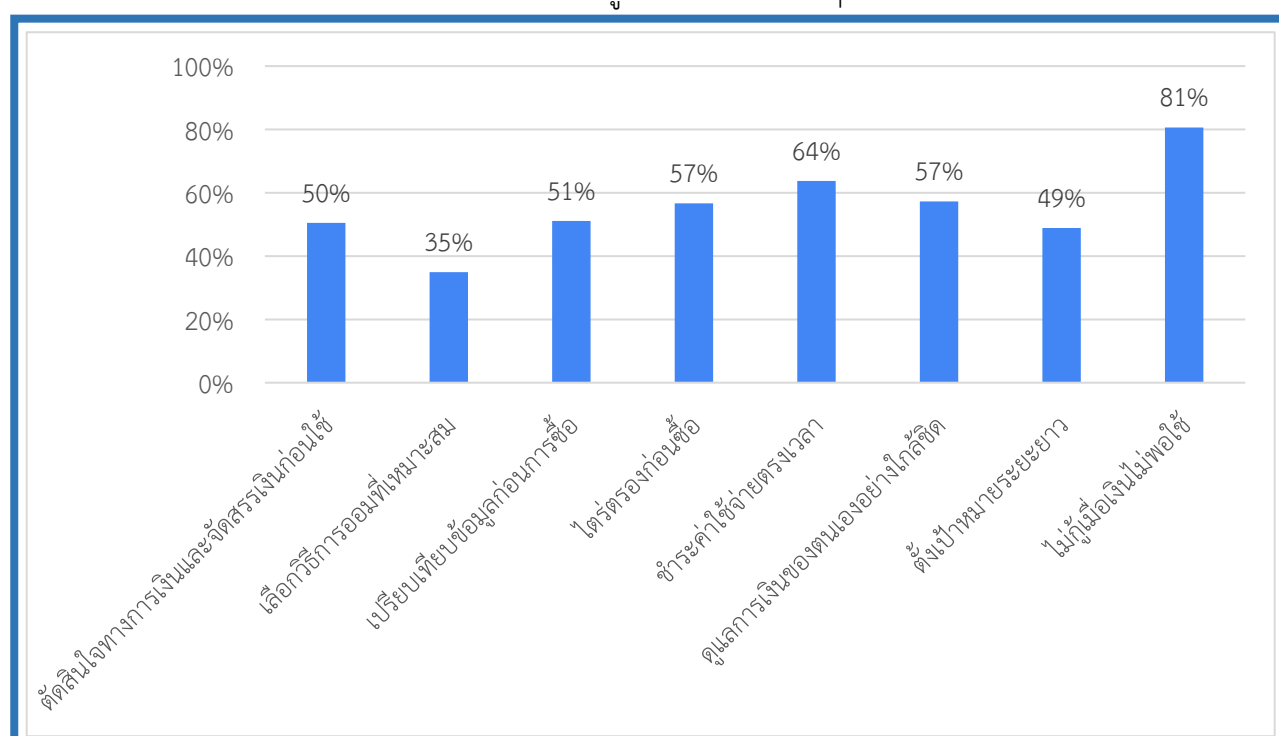
จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยในด้านความรู้ทางการเงิน อยู่ที่ 4.4 คะแนน (เต็ม 7 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 63.8 มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าความรู้ทางการเงินภาพรวมของประเทศ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559) โดยเป็นเพียงหนึ่งในองค์ประกอบของทักษะทางการเงินที่มีผู้ที่มีคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน (min) และมีคะแนนสูงสุดอยู่ที่ 7 คะแนน จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน (max) ซึ่งแสดงถึงความเหลื่อมล้ำของคะแนนมากที่สุด โดยหัวข้อที่ครูเข้าใจถูกต้องมากที่สุด คือ ความเสี่ยงและผลตอบแทน ในขณะที่หัวข้อที่เป็นจุดอ่อนเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 50 ที่ครูมีความไม่เข้าใจมากที่สุด คือ จำนวนดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น ซึ่งสอดคล้องกับภาพรวมความรู้ทางการเงินของประเทศ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แสดงร้อยละของผู้ที่ได้คะแนน ด้านความรู้ทางการเงิน

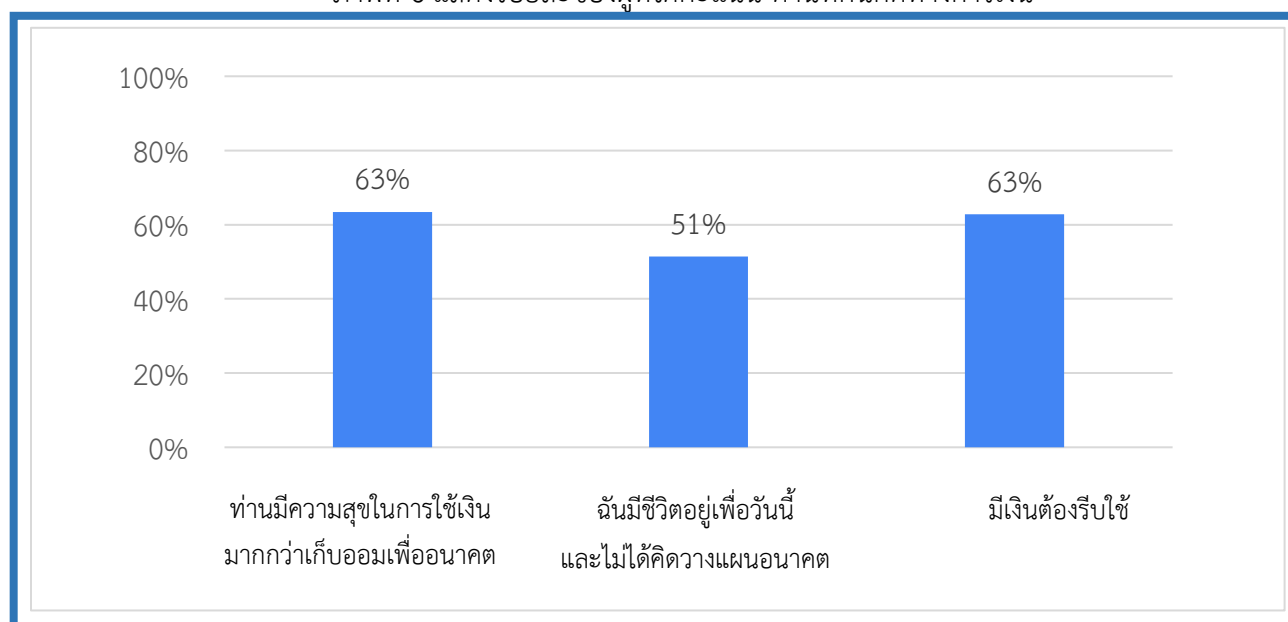
จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงิน (FNB) อยู่ที่ 5.2 คะแนน (เต็ม 9 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 58.3 มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าพฤติกรรมทางการเงินภาพรวมของประเทศ โดยเป็นองค์ประกอบของทักษะทางการเงินที่มีผู้ที่มีคะแนนสูงสุดเมื่อเทียบกับองค์ประกอบอื่นๆ และมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดจากองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน อยู่ที่ร้อยละ 58.3 โดยหัวข้อที่เข้าใจถูกต้องมากที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายตรงเวลา ซึ่งแตกต่างจากภาพรวมความรู้ทางการเงินของประเทศที่คนไทยมีความเข้าใจในหัวข้อ ไม้กู่เมื่อเงินไม่พอใช้มากที่สุด ในขณะที่หัวข้อที่เป็นจุดอ่อนเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 50 ที่ครุมีความไม่เข้าใจมากที่สุด คือ เลือกวิธีการออมที่เหมาะสม และตั้งเป้าหมายระยะยาว ซึ่งแตกต่างจากภาพรวมความรู้ทางการเงินของประเทศที่คนไทยมีความไม่เข้าใจในหัวข้อการจัดสรรเงินก่อนใช้มากที่สุด (ธนาคารแห่งประเทศไทย,2559) ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 แสดงร้อยละของผู้ที่ได้คะแนน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงิน (FNA) อยู่ที่ 3.8 คะแนน (เต็ม 5 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 75.1 มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าทัศนคติทางการเงินภาพรวมของประเทศ แต่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดจากองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน อยู่ที่ร้อยละ 75.1 และมีคะแนนสูงสุดอยู่ที่ 5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน (max) โดยหัวข้อที่เข้าใจถูกต้องมากที่สุด คือ มีเงินต้องรีบใช้ โดยไม่พบหัวข้อที่เป็นจุดอ่อนเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 50 ที่ครุมีความไม่เข้าใจ แต่พบว่าในหัวข้อ ฉันทมีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนอนาคต คือหัวข้อที่ครุมีความไม่เข้าใจมากที่สุด ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 แสดงร้อยละของผู้ที่ได้คะแนน ด้านทัศนคติทางการเงิน

4.2.2 การพิจารณาด้วยคะแนนเฉลี่ย เพื่อสำรวจสถานภาพที่มีผลต่อคะแนนทักษะทางการเงิน

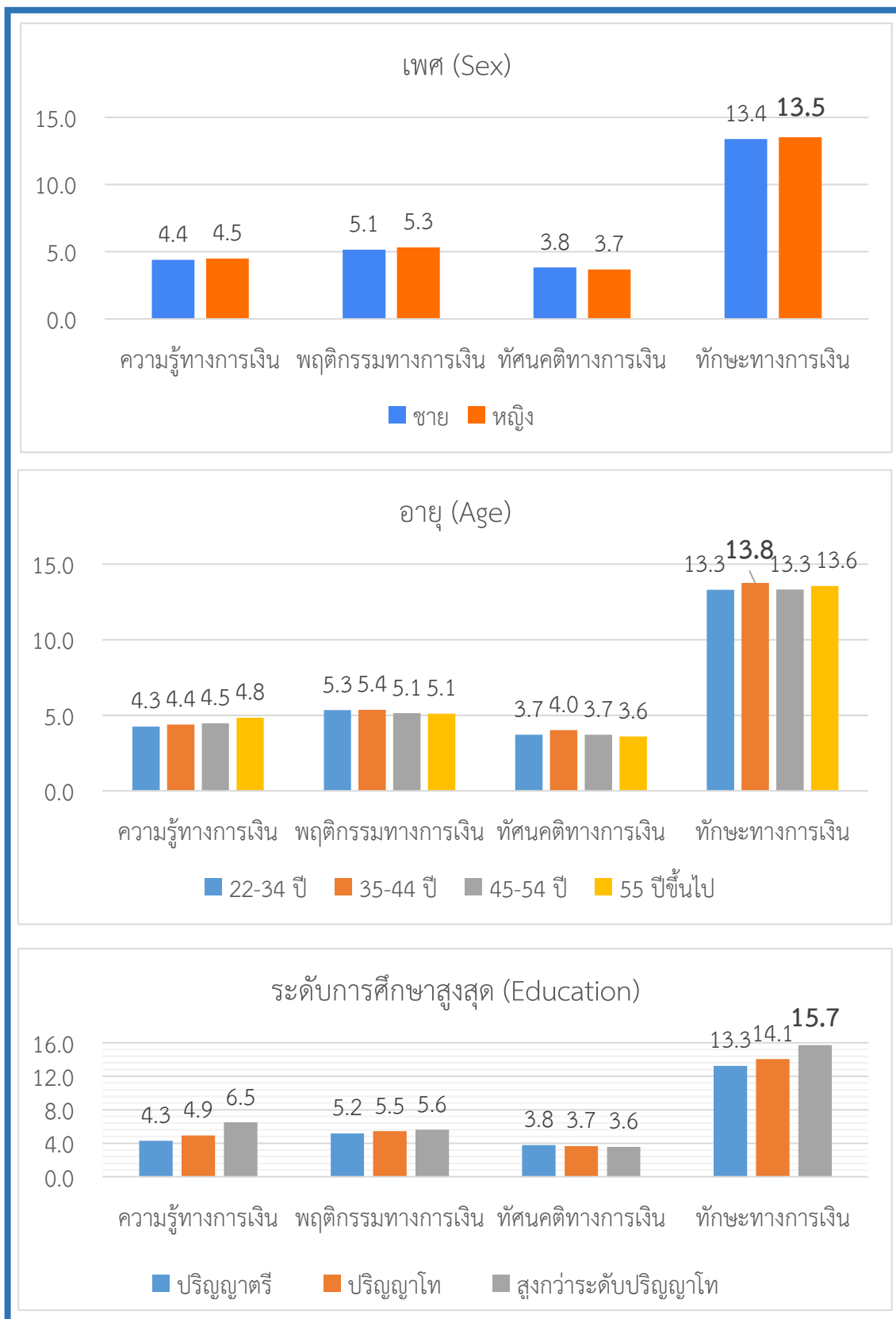
ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างกับคะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ และระดับการศึกษาสูงสุด สามารถสรุปได้ดังนี้

1) เพศ (Sex) เพศหญิงมีระดับคะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า เพศหญิงมีระดับคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้และพฤติกรรมทางการเงินสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงินต่ำกว่าเพศชายเล็กน้อย

2) อายุ (Age) ช่วงอายุ 35 – 44 ปี มีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินสูงกว่าช่วงอายุอื่นๆ โดยเป็นผลจากคะแนนองค์ประกอบด้านพฤติกรรมและด้านทัศนคติทางการเงินที่สูงกว่า ในขณะที่ช่วงอายุ 55 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินสูงสุด

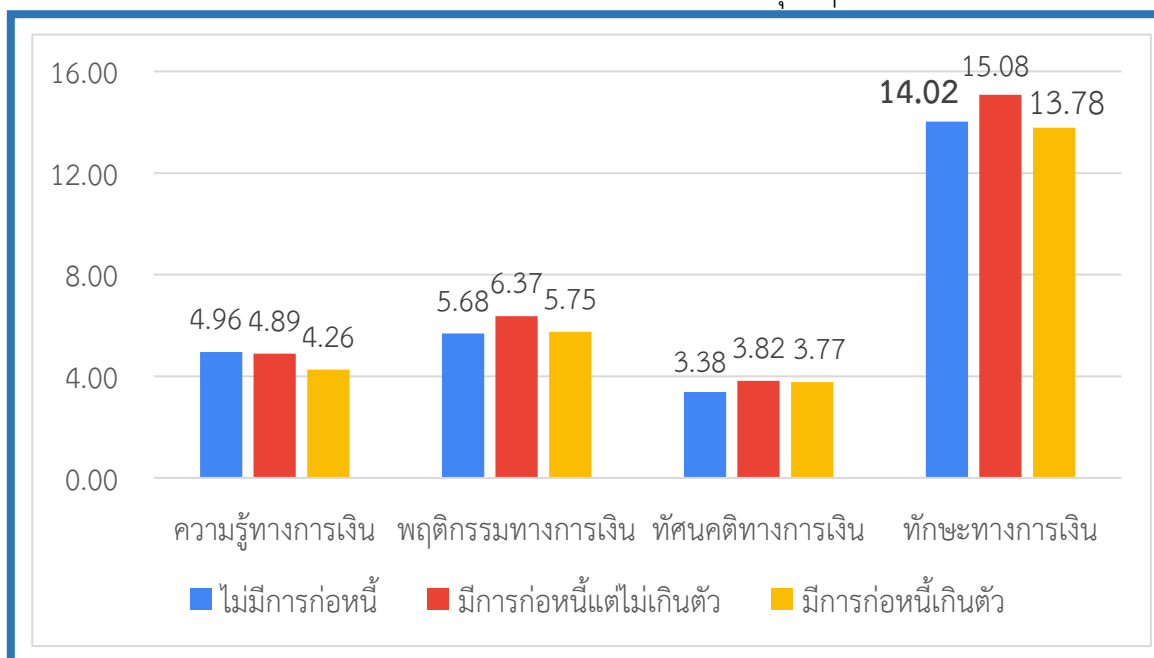
3) ระดับการศึกษาสูงสุด (Education) คะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินสูงขึ้นตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยปัจจัยหลักเกิดจากองค์ประกอบด้านความรู้ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ที่มากกว่าอย่างชัดเจน ในขณะที่ด้านพฤติกรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ไม่พบความแตกต่างด้านทัศนคติมากนัก

ภาพที่ 4 แสดงคะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงิน และองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามสถานภาพของบุคคล

4.3 การพิจารณาองค์ประกอบของทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการก่อกหนี้

ภาพที่ 6 แสดงคะแนนทักษะทางการเงิน โดยจำแนกตามกลุ่มพฤติกรรมการก่อกหนี้

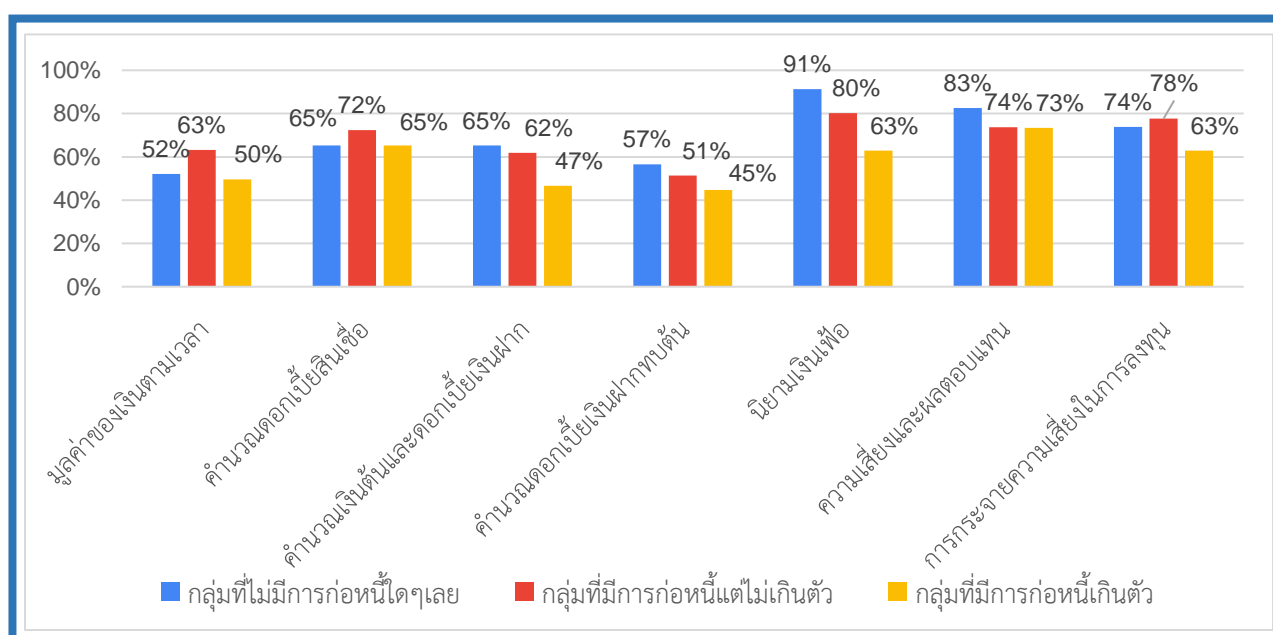

ในส่วนต่อมาจะทำการพิจารณาทักษะทางการเงินในด้านต่างๆแยกตามการก่อกหนี้ โดยจากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีทักษะทางการเงินที่มากที่สุด คือ กลุ่มคนที่มีการก่อกหนี้แต่ไม่เกินตัว จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า หากพิจารณาโดยภาพรวมทางด้านทักษะทางการเงินของกลุ่มที่ไม่มีการก่อกหนี้ใดๆ และกลุ่มที่มีการก่อกหนี้แต่ไม่เกินตัว มีระดับทักษะทางการเงินที่สูงกว่ากลุ่มคนที่มีการก่อกหนี้เกินตัว โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาจากงานวิจัยของ Lusardi et al., (2010) Angela C.(2019) และ Bahovec V. (2015) พบว่า คนที่มีทักษะทางการเงินในระดับต่ำ มักก่อปัญหาหนี้สินได้มากกว่าคนที่มึระดับทักษะการเงินในระดับสูง แต่หากพิจารณาโดยละเอียดถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ไม่มีการก่อกหนี้ใดๆเลย และกลุ่มที่มีการก่อกหนี้แต่ไม่เกินตัว จะพบว่า คะแนนเฉลี่ยของทักษะทางการเงินของกลุ่มที่ไม่มีการก่อกหนี้ใดๆเลย จะต่ำกว่าคะแนนของกลุ่มที่มีการก่อกหนี้แต่ไม่เกินตัว เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะทางการเงิน พบว่า ระดับคะแนนด้านความรู้และพฤติกรรมทางการเงินกลุ่มที่มีการก่อกหนี้แต่ไม่เกินตัวสูงที่สุดเช่นเดียวกัน ยกเว้นเพียงความรู้ทางการเงินที่กลุ่มที่ไม่มีการก่อกหนี้ใดๆเลย มีระดับคะแนนสูงที่สุด และกลุ่มที่ไม่มีการก่อกหนี้ใดๆเลยนี้ยังมีคะแนนในด้านพฤติกรรมกับทัศนคติทางการเงินต่ำกว่ากลุ่มที่มีการก่อกหนี้เกินตัวด้วยซ้ำ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า จากงานวิจัยต่างๆข้างต้น ที่ระบุถึงการที่มีทักษะทางการเงินสูง โดยทั่วไปแล้วจะมีพฤติกรรมการก่อกหนี้ที่ต่ำหรือไม่มีพฤติกรรมการก่อกหนี้เลย แต่จากผลการศึกษาที่พบว่า กลุ่มคนที่ไม่มีการก่อกหนี้ใดๆเลย กลับมีพฤติกรรมและทัศนคติต่ำสุด

4.3.1 การพิจารณาแต่ละหัวข้อที่มีการตอบถูกผิด จำแนกตามกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมการก่อกหนี้ที่แตกต่างกัน

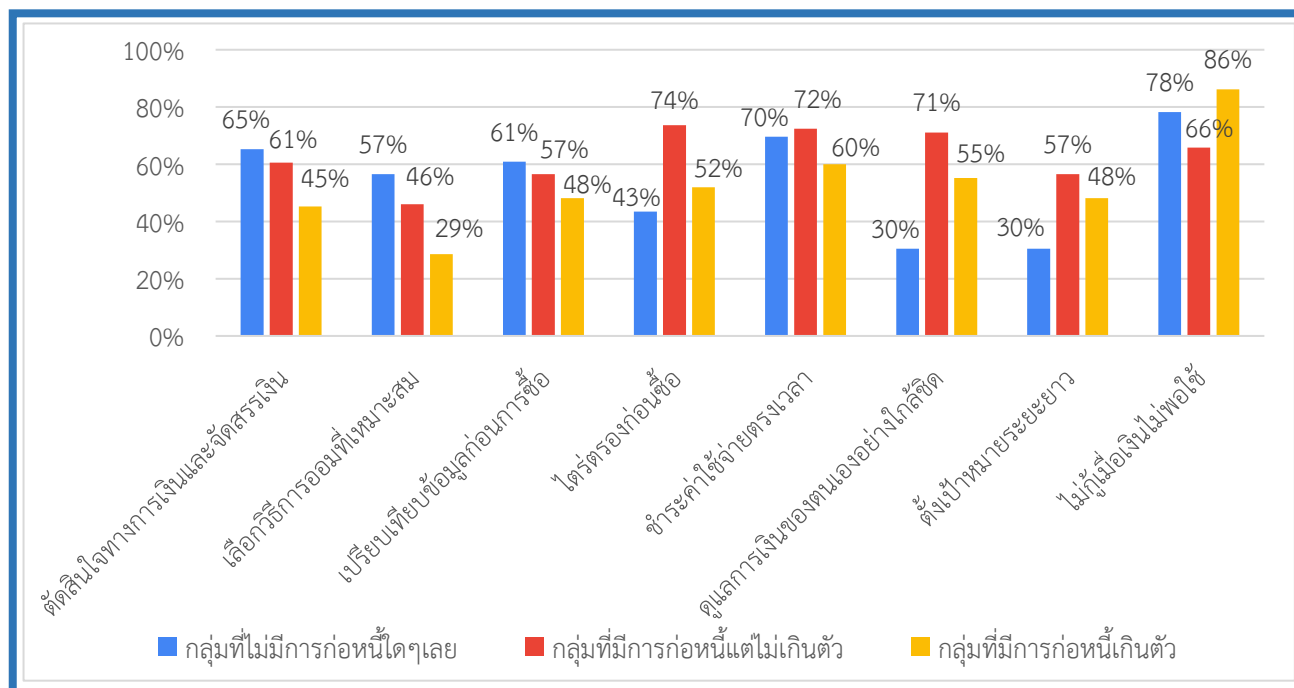
จากผลการศึกษาในด้านความรู้ทางการเงิน แสดงให้เห็นว่า กลุ่มคนที่มีพฤติกรรมการก่อกหนี้ที่แตกต่างกัน มีความรู้ทางการเงินที่ต่างกัน โดยกลุ่มที่มีความรู้ทางการเงินมากที่สุด คือ กลุ่มที่ไม่มีการก่อกหนี้ใดๆเลย ซึ่งกลุ่มเหล่านี้ โดยภาพรวมมีสัดส่วนการตอบถูกมากที่สุดถึง 4 หัวข้อด้วยกัน ในขณะที่กลุ่มที่มีการก่อกหนี้แต่ไม่เกินตัวเป็นกลุ่มที่มีความรู้ทางการเงินรองลงมา โดยภาพรวมมีสัดส่วนการตอบถูกอยู่ที่ 3 หัวข้อ และในส่วนของกลุ่มที่มีการก่อกหนี้เกินตัวเป็นกลุ่มที่มีความรู้ทางการเงินต่ำที่สุด โดยภาพรวมมีสัดส่วนการตอบถูกน้อยที่สุดในทุกหัวข้อ (ดังภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 แสดงหัวข้อที่มีการตอบถูกผิดในด้านความรู้ทางการเงิน จำแนกตามกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมการก่อกหนี้ที่แตกต่างกัน

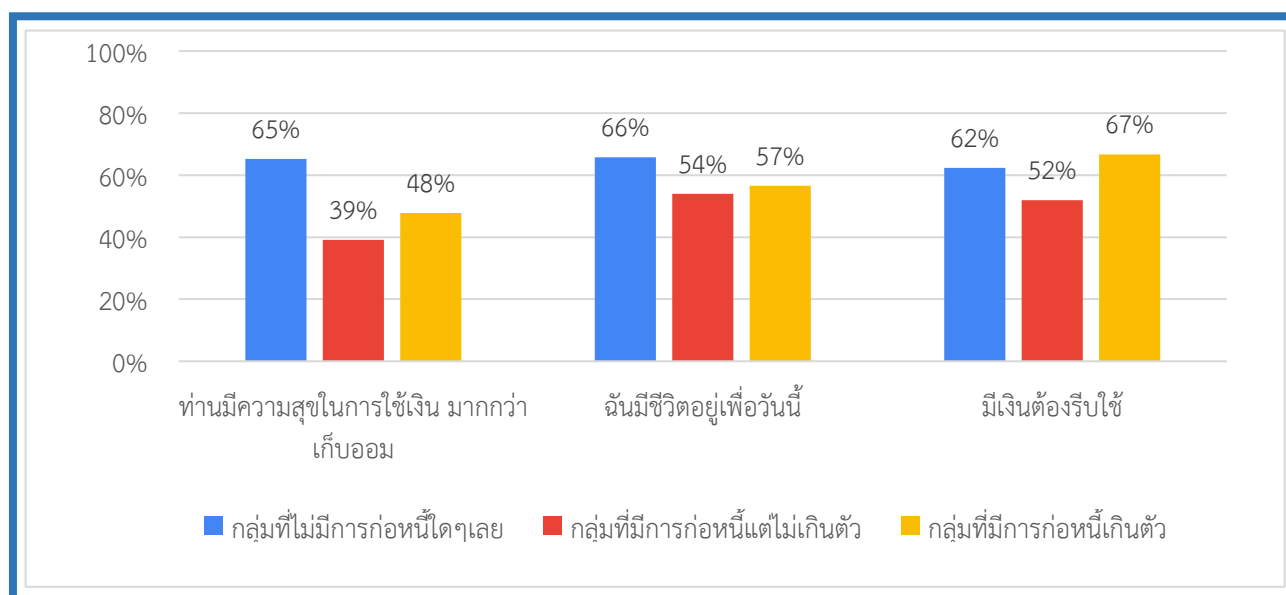
จากผลการศึกษาในด้านพฤติกรรมทางการเงิน แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมของกลุ่มที่ไม่มีการก่อกหนี้ใดๆเลย มีสัดส่วนการตอบถูกมากที่สุดถึง 3 หัวข้อด้วยกัน ซึ่งเท่ากับกลุ่มที่มีการก่อกหนี้แต่ไม่เกินตัวมีสัดส่วนการตอบถูกมากที่สุด 3 หัวข้อเช่นเดียวกัน ซึ่งในส่วนของกลุ่มที่มีการก่อกหนี้เกินตัวเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนการตอบถูกในด้านพฤติกรรมทางการเงินต่ำที่สุด โดยมีสัดส่วนการตอบถูกมากที่สุดเพียง 2 ข้อ เห็นได้ว่า กลุ่มที่มีสัดส่วนการตอบถูกน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีการก่อกหนี้เกินตัวเช่นเดียวกับในด้านความรู้ทางการเงิน (ดังภาพที่ 6)

ภาพที่ 6 แสดงหัวข้อที่มีการตอบถูกผิดในด้านพฤติกรรมทางการเงิน จำแนกตามกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมการก่อก่อนนี้ที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาในด้านทัศนคติทางการเงิน แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมของกลุ่มที่ไม่มีก่อก่อนใดๆเลย มีสัดส่วนการตอบถูกมากที่สุดถึง 2 หัวข้อด้วยกัน ซึ่งในส่วนของกลุ่มที่มีก่อก่อนเกินตัวเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนการตอบถูกลงมาใน 2 หัวข้อ และมีสัดส่วนการตอบถูกมากที่สุด 1 หัวข้อ โดยกลุ่มที่มีก่อก่อนแต่ไม่เกินตัวมีสัดส่วนการตอบถูกน้อยที่สุด ซึ่งผลที่ได้แตกต่างจากทางด้านความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินที่กลุ่มคนที่มีก่อก่อนน้อยที่สุดจะเป็นกลุ่มที่มีก่อก่อนเกินตัว (ดังภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 แสดงหัวข้อที่มีการตอบถูกผิดในด้านทัศนคติทางการเงิน จำแนกตามกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมการก่อก่อนนี้ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทักษะทางการเงินต่อความน่าจะเป็นในการก่อหนี้เกินตัวของกลุ่มตัวอย่างผ่านแบบจำลอง Binary logit model

Independent Variables		Dependent Variables
Pseudo R ²		0.098
ตัวแปรต้น		การก่อหนี้เกินตัว
ทักษะทางการเงิน (FLS)		-0.117***
เพศ (Sex)		0.664**
อายุ (Age)	22-34 ปี	-0.965**
	35-44 ปี	0.508
	45-54 ปี	0.588
ระดับการศึกษาสูงสุด (Education)		-0.336
Constant		2.205***

หมายเหตุ : ***, **, * แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99, 95, 90 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาผ่านแบบจำลอง Binary logit model ในตารางที่ 5 (n = 309) พบว่า ในการศึกษาพฤติกรรมก่อหนี้เกินตัว หากกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ จะพบว่า ทักษะทางการเงินเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้มีโอกาสที่จะมีการก่อหนี้เกินตัวมากขึ้นเมื่อเทียบกับโอกาสที่จะไม่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลสูงสุดก็คือ เพศ (Sex) กล่าวคือ เพศหญิงมีโอกาสที่จะก่อหนี้เกินตัวมากกว่าเพศชาย รวมถึงช่วงอายุ (Age) ในระหว่าง 22-34 ปี โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ มีความน่าจะเป็นการก่อหนี้เกินตัวลดลง โดยสิ่งที่น่าสนใจจากผลการศึกษา พบว่า หนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก่อหนี้ คือ ทักษะทางการเงิน แต่จะไม่สามารถทราบได้ว่าองค์ประกอบใดของทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก่อหนี้ดังกล่าว จึงนำไปสู่ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วย Multinomial Logit เพื่อทำให้ทราบว่าองค์ประกอบของทักษะทางการเงินด้านใด ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก่อหนี้เกินตัว

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ด้วย Multinomial Logit โดยพิจารณาเทียบกับกลุ่มที่มีการก่อหนี้ไม่เกินตัว

Independent Variables	Dependent Variables	
McFadden Pseudo R ^{2adj}	0.111	
ความหมาย	ไม่มีการก่อหนี้ใดๆเลย (n= 23)	มีการก่อหนี้เกินตัว (n= 210)
ความรู้ทางการเงิน	0.144	-0.128
พฤติกรรมทางการเงิน	-0.312**	-0.167*

ทัศนคติทางการเงิน		-0.364*	-0.074
เพศ (Sex)		-0.732	0.535*
อายุ (Age)	22-34 ปี	0.459	-0.922**
	35-44 ปี	-1.580	0.217
	45-54 ปี	-1.001	0.365
ระดับการศึกษาสูงสุด (Education)		0.498	-0.219
Constant		1.56	2.778***

หมายเหตุ : ***, **, * แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99, 95, 90 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาในตารางที่ 6 โดยเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิงหรือกลุ่มตัวอย่างที่มีการก่อกั้นไม่เกินตัว เป็นจำนวน 76 ราย พบว่า ทักษะทางการเงินที่มีผลต่อการเพิ่มความน่าจะเป็นของการก่อกั้นเกินตัวในทิศทางตรงกันข้าม คือ พฤติกรรมทางการเงิน โดยถ้ามีพฤติกรรมทางการเงินเพิ่มขึ้น จะทำให้มีการก่อกั้นเกินตัวน้อยลง นอกจากนี้มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งต่อพฤติกรรมการก่อกั้นเกินตัว ได้แก่ เพศ (Sex) และอายุ (Age) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ผ่านแบบจำลอง Binary logit model ในตารางที่ 5

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ด้วย Multinomial Logit โดยพิจารณาเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีก่อกั้นใดๆเลย

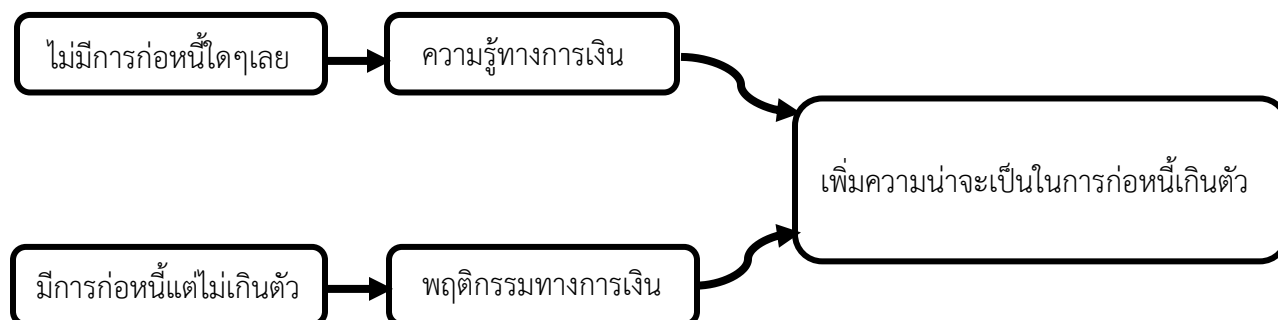
Independent Variables		Dependent Variables	
McFadden Pseudo R ^{2adj}		0.111	
ความหมาย		มีการก่อกั้นแต่ไม่เกินตัว (n= 76)	มีการก่อกั้นเกินตัว (n= 210)
ความรู้ทางการเงิน		-0.143	-0.258*
พฤติกรรมทางการเงิน		0.312**	0.145
ทัศนคติทางการเงิน		0.364*	0.290
เพศ (Sex)		0.713	1.267**
อายุ (Age)	22-34 ปี	-0.459	-1.381**
	35-44 ปี	1.580	1.797
	45-54 ปี	1.001	1.367
ระดับการศึกษาสูงสุด (Education)		-0.498	-0.718
Constant		-1.563	1.215

หมายเหตุ : ***, **, * แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99, 95, 90 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาในตารางที่ 7 แสดงถึงการเปรียบเทียบความน่าจะเป็นของการก่อกั้นเกินตัวต่อทักษะทางการเงินที่แตกต่างกัน โดยเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิงที่ไม่มีก่อกั้นใดๆเลย จำนวน 23 ราย พบว่าทักษะทางการเงินที่มีผลต่อการก่อกั้นเกินตัว คือ ความรู้ทางการเงิน ในทิศทางตรงกันข้าม โดยถ้ามีความรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น

จะทำให้มีการก่อหนี้เกินตัวเพิ่มขึ้นน้อยลง นอกจากนี้มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งต่อพฤติกรรมก่อหนี้เกินตัว ได้แก่ เพศ (Sex) และอายุ (Age) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ผ่านแบบจำลอง Binary logit model ในตารางที่ 5 และการวิเคราะห์ด้วย Multinomial Logit ในตารางที่ 6

ภาพที่ 8 สรุปทักษะทางการเงินด้านต่างๆที่ช่วยเพิ่มความเป็นในการก่อหนี้เกินตัว

5. สรุปผล

จากการศึกษาทักษะทางการเงินในแต่ละด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงิน พบว่า แม้ว่าในภาพรวมจะไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทักษะทางการเงินระหว่างครูและภาพรวมทักษะทางการเงินของคนไทย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559) มากนัก แต่ก็มีประเด็นที่น่าสนใจคือ ครูมีความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับเฉลี่ยของคนทั้งประเทศ แต่เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบของทักษะทางการเงิน พบว่า ด้านความรู้ทางการเงิน (FK) หัวข้อที่ครูเข้าใจถูกต้องมากที่สุด คือ ความเสี่ยงและผลตอบแทน ในขณะที่หัวข้อที่เป็นจุดอ่อนที่ครูมีความไม่เข้าใจมากที่สุด คือ คำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น ในด้านพฤติกรรมทางการเงิน (FB) หัวข้อที่เข้าใจถูกต้องมากที่สุด คือ ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา ในขณะที่หัวข้อที่เป็นจุดอ่อนที่ครูมีความไม่เข้าใจมากที่สุด คือ เลือกรีวิวการออมที่เหมาะสมและตั้งเป้าหมายระยะยาว และด้านทัศนคติทางการเงิน (FA) โดยหัวข้อที่เข้าใจถูกต้องมากที่สุด คือ มีเงินต้องรีบใช้ โดยฉันมีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนอนาคต คือหัวข้อที่ครูมีความไม่เข้าใจมากที่สุด

กลุ่มที่มีทักษะทางการเงินที่มากที่สุด คือ กลุ่มคนที่มีการก่อหนี้แต่ไม่เกินตัว นอกจากนี้ทักษะทางการเงินของกลุ่มที่ไม่มีการก่อหนี้ใดๆ และกลุ่มที่มีการก่อหนี้แต่ไม่เกินตัว มีระดับทักษะทางการเงินที่สูงกว่ากลุ่มคนที่มีการก่อหนี้เกินตัว แต่หากพิจารณาโดยละเอียดถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ไม่มีการก่อหนี้ใดๆเลย และกลุ่มที่มีการก่อหนี้แต่ไม่เกินตัว จะพบว่า คะแนนเฉลี่ยของทักษะทางการเงินของกลุ่มที่ไม่มีการก่อหนี้ใดๆเลย จะต่ำกว่าคะแนนของกลุ่มที่มีการก่อหนี้แต่ไม่เกินตัว และกลุ่มที่ไม่มีการก่อหนี้ใดๆเลยนี้ยังมีคะแนนในด้านพฤติกรรมกับทัศนคติทางการเงินต่ำกว่ากลุ่มที่มีการก่อหนี้เกินตัวด้วยซ้ำ

จากผลการศึกษาผ่านแบบจำลอง Binary Logistic model ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว คือ ทักษะทางการเงิน ในทิศทางตรงกันข้าม ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ (Sex) โดยเพศหญิงมีโอกาสที่จะก่อหนี้เกินตัวมากกว่าเพศชาย รวมถึงช่วงอายุ (Age) ในระหว่าง 22-34 ปี โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ มีความน่าจะเป็นการก่อหนี้เกินตัวลดลง โดยสิ่งที่น่าสนใจจากผลการศึกษา พบว่า หนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้ คือ ทักษะทางการเงิน แต่จะไม่สามารถทราบได้ว่า องค์ประกอบใดของทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้ดังกล่าว จึงนำไปสู่ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วย Multinomial Logit เพื่อให้ทราบว่าองค์ประกอบของทักษะทางการเงินด้านใด ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว

เมื่อทำการวิเคราะห์ลงไปในรายละเอียดผ่านแบบจำลอง Multinomial Logit จึงได้ผลการศึกษา ว่า ทักษะทางการเงินที่มีผลต่อการเพิ่มความน่าจะเป็นของการก่อหนี้เกินตัวในทิศทางตรงกันข้าม คือ พฤติกรรมทางการเงิน โดยถ้ามีพฤติกรรมทางการเงินเพิ่มขึ้น จะทำให้มีการก่อหนี้เกินตัวน้อยลง นอกจากนี้มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว ได้แก่ เพศ (Sex) และอายุ (Age) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ผ่านแบบจำลอง Binary logit model

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรมีการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการเงินของครูในด้านความรู้ทางการเงิน (FK) ควรให้ความสำคัญในเรื่อง ความเสี่ยงและผลตอบแทน นอกจากนี้ในประเด็นทางด้านพฤติกรรมทางการเงิน (FB) โดยหัวข้อที่ควรให้ความสำคัญ คือ ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา เพื่อจะสามารถลดพฤติกรรมการก่อหนี้ของครูที่เกินตัวลงได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากงานการศึกษาก่อนหน้าบ่งชี้ว่าทักษะทางการเงินที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการก่อหนี้ที่ลดลง และส่งผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้ที่ลดลง ทำให้คนที่มีความรู้ทางการเงินในระดับต่ำกว่ามักก่อให้เกิดพฤติกรรมการก่อหนี้ได้มากกว่าคนที่มีความรู้ทางการเงินในระดับสูงกว่า ทำให้เกิดความน่าสนใจ ในการทำการศึกษเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลอื่นๆ นอกเหนือจากครู เพื่อที่สามารถทราบได้ว่าปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อพฤติกรรมการก่อหนี้เกินตัว รวมถึงกลุ่มคนที่ไม่มีภาระหนี้ใดๆเลยว่ามีทักษะทางการเงินและลักษณะเป็นอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กันต์ อินทวงศ์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน. เข้าถึงเมื่อ 5 เมษายน 2563.

เข้าถึงได้จาก <http://www.otep.go.th/admin/assets/upload/files/XFp5>

จักรพงษ์ ช่างเหลา. (2561). สถานภาพและแนวทางการบริหารหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 13 (ฉบับที่ 1) มกราคม - เมษายน 2562

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). โครงการสำรวจศึกษาปัญหาหนี้สินของภาคครัวเรือนไทยและนโยบาย. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). เงินกู้ยืมภาคครัวเรือน. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). ธนาคารแห่งประเทศไทยกับการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือน. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). รายงานผลการศึกษาทักษะทางการเงินของไทย. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2557). หนี้ครัวเรือนกับเศรษฐกิจภาคใต้. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย. หน้า 17 สืบค้นเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2563,

จาก <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Southern/DocLib/PPT%20Household%20Debt.pdf>

พิชชากร แจ่มศรี. (2550). ภาวะหนี้สินและแนวทางการบริหารหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปานแก้วตา ลัคนาวานิชและวิลาวัลย์ ดิงไตรย์ภพ. (2561). ทักษะการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตลุ่มน้ำปากพนัง. วารสารการจัดการมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 7(ฉบับพิเศษ), 111- 129.

ภรณ์กวินท์ อัครบวรเกียรติ (2561). ทักษะทางการเงินกับครัวเรือนไทยที่มีหนี้เกินตัว. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, ปีที่ 8 ฉบับพิเศษ

ลลิตา บุคดา. (2559). หนี้ภาคครัวเรือนกับวัฏจักรธุรกิจไทย. (การค้นคว้าอิสระ คณะเศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิศกรณ์ คีรีวรรณ. (2557). การวัดระดับทักษะทางการเงินกับการมีส่วนร่วมในตลาดทุน. สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน, 7-13.

วิศกรณ์ ศิริวรรณ. (2558). *การวัดระดับทักษะทางการเงินกับการออมเพื่อการเกษียณ*. ธนาคารแห่งประเทศไทย, 10-20.

ศูนย์ประสานงานการแก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาแห่งประเทศไทย. (2563). *สถิติครูเป็นหนี้*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2563, สืบค้นจาก <https://ch3thailandnews.bectero.com/news/166975>

สถาบันคีนันแห่งเอเชีย. (2558). *คนไทยก้าวไกลใส่ใจการเงิน*. กรุงเทพฯ: สถาบันคีนันแห่งเอเชียและมูลนิธิชีวิตดี.

สิรลยา จิตอุดมวัฒนา. (2554). *หนี้สินของครูในระบบสหกรณ์*. ค้นหาเมื่อ 22 มีนาคม 2563, กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.

สืบค้นจาก http://www.cad.go.th/cadweb_org/ewt_news.php?nid=14319&filename=cad_websitelink

Angela C. Lyons, John Grable, Ting Zeng. (2019). Impacts of Financial Literacy on the Loan Decisions of Financially Excluded Households in the People's Republic of China. SSRN Electronic Journal.

Bahovec V. (2015). Testing the effects of financial literacy on debt behavior of financial consumers using multivariate analysis methods. DOI: 10.17535/crorr.2015.0028 [WWW.document]. URL https://www.researchgate.net/publication/284277397_Testing_the_effects_of_financial_literacy_on_debt_behavior_of_financial_consumers_using_multivariate_analysis_methods

Lusardi, A., Mitchell, O.S. & Curtoi, V. (2010) *Financial literacy among the young*. *Journal of Consumer Affairs*, 44, 358–380.

Lusardi, A. & Tufano, P. (2008) *Debt literacy, financial experiences and over-indebtedness*. [WWW.document].

URL http://siteresources.worldbank.org/INTFR/Resources/LusardiandTufano_122208.pdf

Sevim, Nurdan Temizel, Fatih ve Sayılır, Özlem (2012), The Effects of Financial Literacy on The Borrowing Behaviour of Turkish Financial Consumers, *International Journal of Consumer Studies*, September 2012, Vol:36, Issue:5, Pages 573-579. doi: 10.1111/j.1470-6431.2012.01123.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อศึกษาทักษะทางการเงินและภาระหนี้สินของข้าราชการครู

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ

- ชาย หญิง ไม่ระบุ

2. อายุ

- 22-34 35-44 45-54 มากกว่า 55 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- อนุปริญญา/ปวส. ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท สูงกว่าระดับปริญญาโท

4. ภูมิภาคที่ท่านทำงานในปัจจุบัน

- กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (จังหวัด สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร)
- กลาง ใต้ เหนือ
- ตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันออก ตะวันตก

5. รายได้ต่อเดือนที่ท่านได้รับโดยประมาณ (รวมค่าตำแหน่งทางวิชาการและรายได้อื่นๆ) บาท

6. อายุงานที่ท่านบรรจุเป็นข้าราชการครู

- 0-1 ปี 2-3 ปี 4-5 ปี 6-10 ปี
- 11-15 ปี 16-20 ปี 21-25 ปี 26-30 ปี
- 31-35 ปี 36 ปีขึ้นไป

7. ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่

- ไม่มีหนี้สิน (ข้ามไปส่วนที่ 2) มีหนี้สิน

8. วัตถุประสงค์ในการก่อหนี้สินของท่าน คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพื่อการศึกษาบุตร เพื่อใช้อุปโภค บริโภค เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย
- เพื่อซื้อยานพาหนะ เพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อใช้ลงทุนในการประกอบอาชีพ
- เพื่อการรักษาพยาบาล เพื่อการศึกษาและพัฒนาตนเอง เพื่อชำระหนี้เก่า
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

9. ท่านมีภาระหนี้สินจากแหล่งการเงินต่างๆ ที่ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ธนาคารออมสิน ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ บัตรเครดิต/บัตรเครดิตเงินสด
- ญาติพี่น้อง เพื่อน สถาบันการเงินในระบบอื่นๆ เช่น ไร่รับจำนำ
- แหล่งเงินกู้นอกระบบ อื่นๆ (โปรดระบุ)

10. ภาระหนี้สินคงค้างของท่านจากทุกแหล่งเงินกู้ รวมทั้งสิ้นโดยประมาณ บาท

11. ภาระหนี้สินรวมของท่านที่หักจ่ายต่อเดือน บาท

12. ภาระหนี้สินของท่านที่หักจ่ายสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อเดือน (ดอกเบี้ยพร้อมเงินต้น) บาท

13. ระยะเวลาคงเหลือของท่านในการผ่อนชำระหนี้ที่นานที่สุด

- น้อยกว่า 1 ปี 1 – 5 ปี 6 – 10 ปี มากกว่า 10 ปี

14. โดยส่วนใหญ่ท่านมีลักษณะการชำระหนี้เป็นอย่างไร

- ผิดนัดชำระหนี้เป็นประจำ ชำระหนี้ขั้นต่ำเสมอ ชำระหนี้ตามกำลังที่จ่ายได้ ชำระหนี้เต็มจำนวนทุกครั้ง

15. สาเหตุที่ค้างชำระหนี้เนื่องจาก (รวมหนี้ทุกประเภทในข้อ 9) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่เคยค้างชำระหนี้ สถานการณ์เศรษฐกิจ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงขึ้น มีหนี้สินอื่นๆหลายทาง
- มีการปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพิ่มขึ้น อื่นๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 ทักษะทางการเงิน

ความรู้ทางการเงิน 8 ข้อ

FK1) สมมติว่า ท่านมีพี่น้อง 5 คน (รวมตัวท่านด้วย) และท่านได้รับเงินมา 1,000 บาท ถ้าท่านต้องแบ่งเงินนี้ให้ท่าน และพี่น้องคนละเท่า ๆ กัน แต่ละคนจะได้รับเงินคนละเท่าไร

- 1) ได้คนละ.....บาท 2) ไม่ทราบ

FK2) จากข้อ FK1) สมมติว่าพี่น้องทุกคนต้องรอ 1 ปีถึงจะได้รับส่วนแบ่งจากเงิน 1,000 บาท อัตราเงินเฟ้อเท่ากับ 2% ท่านคิดว่า ในอีก 1 ปี เงิน 1,000 บาทนี้ จะใช้ซื้อของได้น้อยกว่าหรือมากกว่าซื้อในวันนี้

- 1) ไม่ทราบ 2) มากกว่า 3) เท่ากัน 4) น้อยกว่า 5) ขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้าที่จะซื้อ

FK3) สมมติว่าท่านยืมเงินเพื่อน 100 บาทในวันนี้และเพื่อนในท่านนำเงินมาคืนท่าน 120 บาทในอีก 1 ปีข้างหน้า ท่านคิดว่า ท่านได้จ่ายดอกเบี้ยให้แก่เพื่อนในการยืมเงินครั้งนี้เท่าไร

- 1) จ่ายดอกเบี้ยเท่ากับ.....บาท 2) ไม่ทราบ

FK4) สมมติว่าท่านฝากเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ 100 บาท โดยจะได้ดอกเบี้ย 2% ต่อปี และในระหว่างปีท่านไม่ได้ ฝากเงินเพิ่มหรือถอนเงินออกจากบัญชีดังกล่าวเลย เมื่อครบ 1 ปี ท่านคิดว่าจะมีเงินในบัญชีรวมดอกเบี้ยเป็น

- 1) จะมียอดเงินในบัญชีเท่ากับ.....บาท 2) ไม่ทราบ

FK5) จากข้อ FK4 ท่านคิดว่าเมื่อครบ 5 ปี ท่านจะมีเงินในบัญชีรวมดอกเบี้ยเป็นจำนวนเท่าไร (โดยไม่มีการฝาก เพิ่ม หรือถอนเงินเลย)

- 1) ไม่ทราบ 2) มากกว่า 110 บาท 3) 110 บาท 4) น้อยกว่า 110 บาท 5) ข้อมูลไม่เพียงพอ

FK6) ท่านทราบหรือไม่ว่า การเลือกลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงนั้น ก็มีโอกาที่จะขาดทุนสูงเช่นกัน

- 1) ไม่ทราบ 2) ทราบ 3) ไม่แน่ใจ

FK7) ท่านทราบหรือไม่ว่า เงินเฟ้อ คือ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

- 1) ไม่ทราบ 2) ทราบ 3) ไม่แน่ใจ

FK8) ท่านทราบหรือไม่ว่า การแบ่งเงินออม/เงินลงทุนในสินทรัพย์หลาย ๆ ประเภท เช่น เงินฝาก พันธบัตร หุ้น ฯลฯ ถือเป็นการกระจายความเสี่ยง

- 1) ไม่ทราบ 2) ทราบ 3) ไม่แน่ใจ

พฤติกรรมทางการเงิน 8 ข้อ

FB1) ท่านมีการจัดสรรเงินออมอย่างไร

- 1) นำเงินที่ได้ไปใช้จ่ายใช้สอยก่อน ถ้ามีเหลือจึงจะเก็บออม
 2) แบ่งส่วนของเงินออมไว้ ก่อนที่จะนำเงินไปใช้จ่ายใช้สอย
 3) ไม่แน่นอน

FB2) ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านมีวิธีการเก็บเงินออม อย่่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) เก็บเป็นเงินสด
 2) เก็บเงินในบัญชีเงินฝากเดียวกับบัญชีเงินเดือนหรือบัญชีสำหรับใช้จ่าย
 3) เก็บเงินในบัญชีที่เปิดไว้เพื่อออมเงินโดยเฉพาะ
 4) ให้เงินแก่คนในครอบครัว/ครัวเรือนเก็บแทนท่าน (รวมญาติและคนนอกครัวเรือน)
 5) ฝากเงินในสหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์/เล่นแชร์/กองทุนหมู่บ้าน/ธนาคารชุมชน/เครดิตยูเนียน
 6) นำไปลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ (เช่น พันธบัตร หุ้น กองทุนรวม) (ไม่รวม กบข.)
 7) ประเภทอื่น ๆ (โปรดระบุ).....
 8) ไม่ได้ออมเงินอย่างจริงจัง

FB3) ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเลือกใช้บริการทางการเงิน ในผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ในทุก ๆ ประเภท (เช่น เงินฝาก สินเชื่อ บัตรเครดิต ฯลฯ) ท่านได้ทำการเปรียบเทียบ การบริการของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ จากผู้ให้บริการหลายแห่ง หรือไม่

- 1) ไม่ได้ทำการเปรียบเทียบบริการ (ไม่สนใจทำการเปรียบเทียบ)

- 2) ได้เปรียบเทียบผู้ให้บริการหลายแห่งก่อนตัดสินใจ
- 3) ตัดสินใจเลือกใช้บริการจากผู้ให้บริการเพียงรายเดียว เนื่องจาก
- 3.1) ไม่ต้องการใช้บริการของผู้ให้บริการรายอื่น
 - 3.2) พยายามสืบค้นข้อมูลของผู้ให้บริการจากรายอื่น แต่ไม่มีการให้บริการในลักษณะเดียวกันให้เปรียบเทียบด้วย
 - 3.3) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

อยากทราบว่าท่านเห็นด้วยมากน้อยแค่ไหนเห็นว่าข้อความเหล่านี้เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างมาก 1	เห็นด้วย 2	เฉย ๆ 3	ไม่เห็น ด้วย 4	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก 5
(FB4) ก่อนที่ท่านจะซื้ออะไร ท่านจะไตร่ตรอง อย่างถี่ถ้วนว่ามีเงินพอจ่ายได้					
(FB5) ท่านชำระเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ตรงเวลา					
(FB6) ท่านดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด					
(FB7) ท่านตั้งเป้าหมายการเงินระยะยาวและ พยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้					

FB8) ท่านเคยประสบปัญหาเงินไม่พอจ่ายหรือไม่

- 1) ไม่เคย 2) เคย

FB9) ครั้งล่าสุดที่ท่านประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย ท่านทำอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ถอนเงินจากบัญชีออกมาใช้
- 2) ตัดลดรายจ่าย ใช้เงินให้น้อยลง
- 3) ขายทรัพย์สินหรือสิ่งของที่มีอยู่
- 4) ทำงานล่วงเวลา หารายได้พิเศษ
- 5) ขอยืมเงินหรืออาหารจากครอบครัวหรือเพื่อน
- 6) ขอยืมเงินจากนายจ้างหรือขอค่าจ้างล่วงหน้า
- 7) จำนำสิ่งของที่มีอยู่ หรือจำนองอสังหาริมทรัพย์
- 8) กู้ยืมเงินจากสหกรณ์หรือกลุ่มออมทรัพย์
- 9) ใช้บัตรเครดิตซื้อของหรือกดเงินสด จากบัตรเครดิตมาใช้จ่าย

- 10) ใช้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ
- 11) กู้ยืมเงินจากเงินกู้ยืมระบบ
- 12) จ่ายชำระเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ค่าเช่า หรือจดจ่ายชำระงวดนั้น ๆ
- 13) วิธีอื่น ๆ (โปรดระบุ).....

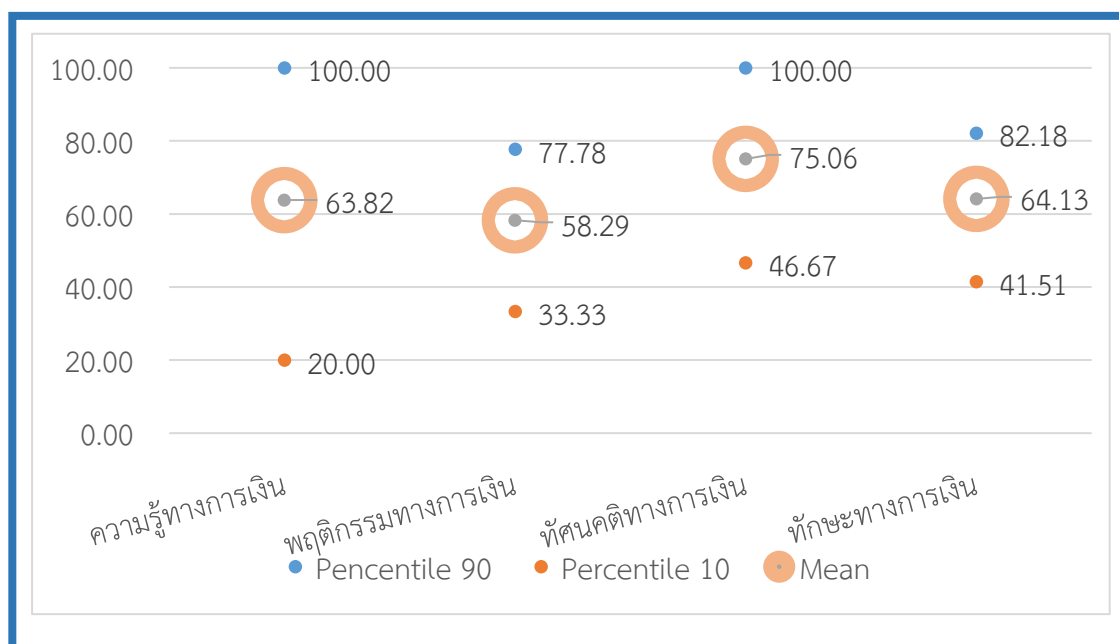
ทัศนคติทางการเงิน 3 ข้อ

อยากทราบว่าท่านเห็นด้วยมากน้อยแค่ไหนว่าข้อความเหล่านี้เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างมาก 1	เห็นด้วย 2	เฉย ๆ 3	ไม่เห็นด้วย 4	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก 5
AT1) ฉันมีชีวิตรอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนสำหรับอนาคต					
AT2) ท่านมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บ ออมเพื่ออนาคต					
AT3) มีเงินต้องรีบใช้					

การพิจารณาระดับความแตกต่างของคะแนนสูง-ต่ำ เพื่อพิจารณาระดับความเหลื่อมล้ำของคะแนนทักษะทางการเงิน

แสดงระดับความแตกต่างของคะแนนที่ 10th Percentile และ 90th Percentile

การพิจารณาการกระจายตัวคะแนนทักษะทางการเงินของครู เพื่อทราบถึงการกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ปานกลาง หรือต่ำ

แสดงสัดส่วนของผู้ที่ได้คะแนนทักษะทางการเงินและองค์ประกอบตามเกณฑ์สูง-ต่ำ

สัดส่วนจำนวนคน %	% คะแนนต่ำ ($< 6, \leq 2, \leq 2, < 2$)	% คะแนนปานกลาง	% คะแนนสูง ($> 14, \geq 5, \geq 6, > 3$)
ความรู้ทางการเงิน	15.9	33.0	51.1
พฤติกรรมทางการเงิน	4.2	53.4	42.4
ทัศนคติทางการเงิน	5.2	52.4	42.4
ทักษะทางการเงิน	1.3	52.8	46.0